

Cynthia Bourgeault

Jesus som visdomslærer

En genopdagelse af Jesus
og hans budskab

Boedal

Jesus som visdomslærer
– En genopdagelse af Jesus og hans budskab

Oversat efter *The Wisdom Jesus: Transforming Heart and Mind*
– *a New Perspective on Christ and His Message*

Copyright © 2008 af Cynthia Bourgeault

Published by arrangement with Shambhala Publications, Inc.
4720 Walnut St. #106, Boulder, CO, U.S.A., www.shambhala.com

Copyright © i Danmark: Boedal 2019

1. udgave, 1. oplag
ISBN: 978-87-93062-28-3

Oversat af Søren Frederiksen
– med bistand fra Krista Nørgaard, Liselotte Horneman Kragh
og Ben Alex
Omslag: Ben Alex
Tryk: Tarm Bogtryk

Forlaget Boedal
3300 Frederiksværk
Tlf. 48 79 73 77
post@boedal.dk
www.boedal.dk

Indhold

Første del: JESU LÆRE

1. Jesus som genkendelsesbegivenhed 9
2. Jesus i den større sammenhæng 23
3. "Guds rige er inden i jer" 41
4. *Metanoia*-vejen 57
5. Thomasevangeliet i udvalg 73
6. *Kenosis* – den selvudtømmende kærligheds vej 83
7. Jesus som tantrisk mester 99

Anden del: JESU MYSTERIER

8. Inkarnationen 117
9. Lidelseshistorien 133
10. Korsfæstelsen og dens efterspil 143
11. Den store påskefaste 157

Tredje del: KRISTNE VISDOMSØVELSER

12. Centrerende bøn 175
13. *Lectio divina* 185
14. Salmesang 199
15. Velkomstøvelsen 211
16. Nadveren 225

Noter 237

Udvalgt litteratur 263

Om forfatteren 271

1

Jesus som genkendelsesbegivenhed

*Hvis I søger, skal I ikke holde op
med at søge, før I finder.
Men når I finder, vil I blive rystede.
Jeres forvirring vil blive afløst af undren,
og undrende vil I blive herre over alt.
Jeres herredømme vil være jeres hvile.¹*

Ovenstående ord stammer fra Thomasevangeliet, som blev fundet i 1945 i en samling håndskrifter i Nag Hammadi i den ægyptiske ørken, og i dag er almindelig anerkendt som en autentisk tekst med Jesu egne ord.

Udsagnet i denne version er længere end det kendte Jesus-ord i Bibelen. De andre evangelier nøjes med ordene: "Søg, så skal I finde." Men her nævner Jesus nogle yderligere trin for at fortælle os, hvordan den åndelige søgen *egentlig* er. Når man søger, fører det ganske rigtigt til, at man finder, men resultatet af, at man finder, er ofte, at man bliver forvirret og desorienteret, når den nye information ryster ens gamle paradigme i dets grundvold. Men når man giver plads til dét, som dette evangelium kalder "undren", begynder en ny verden gradvist at blive stykket sammen omkring én, så der skabes et nyt livsgrundlag. Indtil næste runde, i hvert fald.

Ordene fra Thomasevangeliet er meget passende som indledning, fordi vi på de følgende sider vil begive os ud på en opdagelsesrejse i et frugtbart åndeligt område, hvad der

kan være yderst udfordrende, fordi det er så tæt på os. Vi vil anlægge en ny vinkel på Jesus og fremstille ham som en mester i en ældgammel, åndelig tradition, som jeg vil kalde *visdomstraditionen*. Det er et vanskeligt foretagende, fordi de fleste af os netop tror, at vi allerede ved besked om Jesus. Vi er selvfølgelig ikke alle enige om, hvad vi ved. Men hvis man har fået en kristen opvækst, kender man i hvert fald historiens hovedpunkter: Han var Guds enbårne søn, han kom til denne verden for at forkynde og helbrede, han blev korsfæstet, døde for vores synder, opstod fra de døde og steg til himmels, og nu beder han os om at tro. Tro på hvad? Ja, tro på de ting, jeg lige har nævnt.

Den måske mest dræbende side af kristendommen, som vi kender den, er – bortset fra at den er en kulturel baggrund, som farver alt, hvad vi oplever – at vi lever efter den i bagklogskabens og traditionens lys. Vi kender historien. Vi ved, hvordan det ender. Vi ved, hvem vinderne er, og hvad det vindende hold står for. Vi fejrer historien igen og igen ved de store fester, julen og påsken, og i mindre grad i løbet af kirkeåret. I de fleste kirker vil man hver søndag fremsige historien i form af en trosbekendelse, f.eks. den nikænske: “Vi tror på én Gud, den almægtige Fader, himmelens og jordens, alt det synliges og det usynliges skaber. Og på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne søn, som er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt” osv. Det har kristne gjort siden det fjerde århundrede.

Vi forholder os først og fremmest til vores lærer gennem det, vi tror om ham. Og hvis man har en fundamentalistisk eller evangelikal overbevisning, så vil man vide, at hele historien findes i Bibelen. Den rummer den fuldstændige og guddommeligt autoriserede Jesus-biografi, og den leverer en fuldstændig vejledning i, hvad man skal gøre for at blive

hans discipel. Alt, hvad man har brug for til sin personlige frelse, findes i den.

Jeg vil imidlertid lade vores udforskning af Jesu lære tage udgangspunkt i, at al denne viden om Jesus står i vejen for os. Når vi praktiserer vores kristendom i bagklogskabens lys, luller det os ind i en falsk tryghed, fordi vi tror, vi er på det vindende hold, og at vi som kristne ville kunne genkende Jesus, hvis han dukkede op. Endnu mere problematisk er det, at det fører os væk fra det mest nødvendige redskab til at finde og udleve vejen i dag og få kontakt med den person, vi lader til at kende så godt. Det redskab er vores indre genkendelses-evne, som jeg har meget mere at sige om senere.

Men situationen i dag åbner måske nye muligheder. Vi lever i en tid, hvor den kristne kultur er ved at bryde sammen. Nogle vil mene, at den allerede er brudt sammen. Den traditionelle kristendom mister til stadighed terræn – og medlemmer. Over hele linjen – både mellem trosretningerne og inden for dem – ser det ud til, at udviklingen er gået i stå ved en voldsom polarisering mellem venstreorienterede og højreorienterede, mellem et liberalt og et fundamentalistisk livssyn. Man ser kristne fællesskaber gå i opløsning på grund af uenighed om f.eks. velsignelse af homoseksuelle parforhold, præsteordination af kvinder og abortrettigheder, og det sker samtidig med, at evangeliets formaninger om at drage omsorg for de fattige og tale magthaverne midt imod i stigende grad ignoreres. Der er så megen kiv og strid i den institution, som for bare halvtreds år siden stort set var ensbetydende med anstændig opførsel. Og samtidig er der megen ny viden – tilmed nye evangelier, vi hidtil ikke har kendt til, f.eks. Thomasevangeliet, som blev fundet blandt de såkaldt gnostiske evangelier, en skjult samling ældgamle, kristne håndskrifter opdaget i Nag Hammadi i 1945. Og der er mange spekulationer og forsøg på at forny kristendom-

men, som er udsprunget af disse nyere opdagelser, nogle med hold i og andre stærkt tvivlsomme.

Med andre ord lever vi netop nu midt i, hvad nogle ville kalde et større paradigmeskifte, hvor vi måske for første gang har mulighed for virkelig at tage fat på de centrale spørgsmål og spørge os selv: "Hvad betyder 'kristendom'? Hvad er det for et filter, vi ser igennem? Hvem er den Herre, vi bekender os til, når vi kalder os kristne?"

Den indfaldsvinkel, jeg vil benytte bogen igennem, er at betragte Jesus som først og fremmest en visdomslærer (og dermed skubbe spørgsmålet om Jesu guddommelige afstamning til side for en stund). Med visdomslærer mener jeg et menneske, som udspringer af og tydeligvis arbejder ud fra en ældgammel visdomstradition, undertiden kendt som *sophia perennis*, der er kilden til alle de store, religiøse traditioner i verden i dag. Den handler om at fremkalde en fuldstændig forvandling af mennesket. Forvandling fra hvad til hvad? Ja, først og fremmest fra vores dyriske instinkter og selvcentrering til kærlighed og barmhjertighed; men også fra et fordomsfuldt og dualistisk verdenssyn til en nondual accept. Det var det budskab, Jesus kom og forkyndte tilsyneladende ud af det blå, og det var lige så radikalt i datiden, som det er i dag.

Jeg kommer til at tænke på et af mine yndlingscitater, som tilskrives den engelske forfatter G. K. Chesterton: "Kristendommen er ingen fiasko; den er bare ikke blevet afprøvet endnu." Vi må spørge os selv, om vi i den kristne kultur, som har domineret og formet Vestens historie i mere end to tusind år, overhovedet har formået virkelig at forstå og efterfølge Jesus på den radikale vej, han kalder os til at følge.

Jeg er klar over, at vi vover os ud på gyngende grund. Noget af stoffet, jeg vil præsentere, vil udfordre dine antagelser, ja endog dine kæreste antagelser. Jeg vil samle puslespillets

brikker på en ny måde. På tærsklen til denne fælles rejse ud i det ukendte er det vigtigt, at du kan stole på din guide. Derfor vil jeg begynde med at sige lidt om, hvem jeg er, hvor jeg er nået til på min rejse, og hvordan jeg er kommet dertil.

Den officielle version er, at jeg er episkopal præst, forfatter og retræteleder. Jeg er også kvinde, og det betyder, at mine første år som præst i kirken har været præget af kiv og strid. Jeg tilhører ikke den første gruppe kvinder, der blev præsteviet i den episkopale kirke (det skete uofficielt i 1974 og officielt i 1977), men jeg tilhører næsten med sikkerhed de første hundrede, eftersom jeg blev ordineret i 1979, kun to år efter, at kirken havde anlagt den kurs. I andre kirkelige retninger er det stadig utænkeligt at have kvindelige præster. Jeg har altså gennemgået en tid med store omvæltninger og famlende forsøg som følge af, at min kirke gennemgik en større bevidsthedsændring. Jeg er kontemplativ, og med det mener jeg, at min åndelige praksis er funderet i regelmæssig udøvelse af meditation, stille bøn og meditativ bibellæsning. Jeg har arbejdet tæt sammen med fader Thomas Keating i St. Benedict's Monastery i Colorado omkring bønnsformen centrerende bøn. Den har været min meditationsform i mere end to årtier, og det er gennem den og en anden gammel klosterdisciplin, *lectio divina*, meditativ bibellæsning, at jeg er nået frem til min personlige opfattelse af vores kristne vej og tradition.

Siden midten af firserne har jeg indgående studeret den verdensomspændende visdomstradition. Jeg har deltaget i det gurdjieffske arbejde og kender til sufi-mystikerne inden for islam. Jeg har også studeret vedantisk hinduisme og kabbalistisk jødedom en smule. Endelig er jeg med i staben i en pragtfuld ny organisation, der kaldes The Spiritual Paths Institute, i Santa Barbara i Californien, som samler lærere fra alle de store religiøse traditioner og giver dem mulighed

for indbyrdes at dele deres indsigter og deres kontemplative praksis. Gennem denne brede fordybelse i visdomstraditionen har jeg fået bekræftet min fornemmelse af, at Jesus først og fremmest var en lærer, der viser vejen til en indre forvandling. Dette synspunkt gør ikke den Jesus, du sikkert er mere fortrolig med – Guds søn, den anden person i den treenige Gud – ugyldig, men det maner os til at være opmærksomme på det budskab, han egentlig havde, og til at finde ud af, hvordan vi kan begynde at følge det autentisk indefra. Det peger også på, at han ikke kom ud af det blå, men derimod tilhører en levende visdomstradition, som har præget menneskeheds historie i mindst fem tusinde år.

Det er den ydre historie om, hvem jeg er, min baggrund og de meritter, jeg medbringer til dette foretagende. Men den virkelige historie er mere personlig, som den slags historier altid er. Jeg er først og fremmest søgende, og det vigtigste, jeg har måttet lære på min egen rejse, er ikke, *hvad* man skal søge, men *hvordan* man skal søge. Jeg voksede op i den østlige del af Pennsylvania i 1950'erne i en familie, der officielt tilhørte Kristen Videnskab, men jeg blev sendt til en kvækerskole i mine første skoleår. Disse to kirkelige retninger er nærmest diametrale modsætninger. Kristen Videnskab er en stærkt fornuftsbetonet retning, som lærer de troende at anvende fornuften ud fra universelle metafysiske principper, der skulle gøre det muligt at gentage Jesu helbredelsesarbejde. Og Vennernes Samfund, eller kvækerne, er en mystisk og dogmeløs retning. Under de stille andagtsmøder, som var en del af mit skoleliv fra børnehaven til slutningen af fjerde klasse, fik jeg en umiddelbar og uformidlet oplevelse af at blive kastet lige ind i Guds nærvær. Hver tirsdag morgen blev alle femogtres elever ført ind i det gamle, højloftede forsamlingshus ved siden af skolen og bedt om at sidde stille i Guds nærvær. Hvis Ånden kom over os, havde vi lov til at

rejse os og fremsige en kort bøn, et bibelvers eller en betragtning. Ingen gav os nogensinde anvisninger i, hvad vi skulle gøre. Det var underforstået, at når vi trådte ind i stillheden, ville vi instinktivt vide, hvad vi så skulle, ligesom ællinger, der søger mod vand.

I en stor del af min barndom levede jeg altså med disse to vidt forskellige religiøse erfaringer, som jeg ikke kunne forlige. En dag da jeg var cirka tolv år gammel, blev de forliget på en så uventet måde, at jeg aldrig har glemt det. Det var nok den oplevelse, der gav stødet til min egen åndelige rejse. I huset ved siden af os boede Dan og Betsy Hoopes og deres fire børn, som var mine legekammerater. I efteråret mens jeg gik i sjette klasse, begyndte Dan Hoopes' nyrer at svigte – først gradvist og så med alarmerende hast. En dag blev han kørt på hospitalet i en ambulance og indlagt på intensiv. Kort efter kaldte min mor og far os ind i deres soveværelse og fortalte os bedrøvede, at Dan var døende. Som ung medlem af Kristen Videnskab kastede det mig ud i en krise, fordi jeg havde arbejdet hårdt med Kristen Videnskabs lære, så godt som jeg nu forstod den som barn, og forsøgt at nå til den rette "erkendelse", nemlig den, at Dans sygdom kun var en illusorisk påstand fra den dødelige forstands side, og alt ville blive godt igen. Men nu lå han alligevel for døden, og det hele virkede nytteløst. Jeg smuttede udenfor for at fundere over situationen og søgte tilflugt i en park, der lå på den anden side af vejen. Det var en eftermiddag sidst i november eller i begyndelsen af december, og det var snevejr. Jeg var rasende og skældte ud på Gud: "Hvad er det her for noget? Er der noget galt med mig eller med dig? Hvorfor virker det her ikke? Hvordan kan det her ske?"

Pludselig følte jeg mig indhyllet i et gyldent lys, som mindede meget om det, jeg havde oplevet ved kvækermøderne, og jeg hørte tydeligt en stemme sige: "Shhh. Dan skal dø ...

og alt skal blive godt." Selvom jeg afgjort ikke forstod selve budskabet, forstod jeg det varme, gyldne lys og slappede af og fandt hvile. Jeg opdagede i det øjeblik, at der var noget i mig, som vidste besked. Det vidste ikke, *hvad* præcis det vidste, men det vidste, *at* det vidste besked. Det var dybere end alle de forskrifter, jeg havde fået indprentet i barndommens religiøse oplæring, og det genkendte ganske enkelt sandhedens stemme, da det hørte den – og overgav sig til den.

Det bringer mig tilbage til det punkt, hvor jeg begyndte: at vi praktiserer vores kristendom i bagklogskabens og traditionens lys. Det store problem er, at når vi gør det, bliver vi lullet ind i "den sædvanlige viden", som den åndelige lærer A. H. Almaas kalder det,² og den er en hindring for, at der opstår noget åndeligt betydningsfuldt. Når vi griber historien an med holdningen: "Jeg har allerede hørt den, og jeg ved, hvad den betyder," falder vi i søvn i stedet for at lade os blive rusket vågne. Ligesom det gælder i udsagnet fra Thomasevangeliet, som jeg indledte kapitlet med, får vi kun den del, der hedder "søg, så skal I finde" og ikke forvirringen, forundringen eller nyorienteringen – og heller intet "herredømme". For den form for åndeligt søvngængereri forbi-går det afgørende, første skridt – det øjeblik, hvor hjertet må finde vej, ikke ved hjælp af den ydre programmering, men ved hjælp af et spontant opstået nærvær. Kun dér – i "hjer-tets hule", som mystikerne yndede at kalde det – kommer vi i kontakt med vores egen umiddelbare erkendelse. Og kun den erkendelse fører til "herredømmet", vores egen indre myndighed.

Lad os vove et spring tilbage i historien og forestille os, at vi ankommer til bredden af Genesaret sø for to tusind år siden uden den mindste anelse om, hvordan historien falder ud. En ny lærer er dukket op på scenen, og ingen ved præcis, hvor han har sit budskab fra. Nogle siger, at han har været en af

Johannes Døbers tilhængere, men det, han prædiker, er meget anderledes end Johannes' budskab – og bestemt anderledes end rabbinernes budskab i synagogerne. Folk er meget uenige om ham. Nogle siger: "Det er det mest forunderlige, fantastiske og rigtige, jeg nogensinde har hørt." Andre siger: "Lige et øjeblik! Min rabbiner siger, at han bryder loven, at han helbreder på sabbatten, og at han ikke respekterer loven og profeterne. Han siger, manden er farlig, og at vi skal tage os i agt for ham." Lad os sige, at de to meninger strides med hinanden i dit hoved, mens du nærmer dig Genesaret sø. Hvordan kan du vide, om han er troværdig eller ej, når du står over for ham for første gang? Hvordan afgør du, om du skal vise ham tillid eller holde ham på afstand? Han bærer ingen guldkrone, eller tornekrone for den sags skyld. Han ligner alle andre, når man ser bort fra det intense lys i hans øjne, som virker dragende på dig. Og når du træder ind i skæret fra det lys, hvad har du så at holde dig til? Din egen nøgne, umiddelbare erkendelse. Du står ansigt til ansigt med det samme, som jeg stod ansigt til ansigt med den aften i parken.

"Hvem siger I, jeg er?" spørger Jesus gentagne gange i evangelierne. Det betyder: "Hvem eller hvad i jer genkender mig?" Det er det afgørende spørgsmål.

En af de vigtigste vejledere, jeg har haft på min vej, er fader Bruno Barnhart, som i mange år var prior i det benediktinske, kamaldolesiske kloster i Big Sur i Californien. Han bor der stadig, men i dag som eneboer og forfatter, og han er beundret for sin mystiske indsigt. Han var den første, som samlede puslespillets brikker for mig og viste mig, at det vigtigste element, som jeg har omtalt ovenfor, er *genkendelses-evnen*. Det er evnen til at finde klangbund i sit indre for en åndelig oplevelse. Den evne finder vi i evangelierne og den tidlige kirke, da Kristus-begivenhedens frigørende kraft strømmede over og bevægede sig videre ud fra genkendelse

til genkendelse. Fader Bruno forklarer, hvad han mener, i sin vidunderlige bog *Second Simplicity*:

Når vi følger Jesus gennem evangeliene, er vi vidner til det ene dramatiske møde efter det andet. Det ene menneske efter det andet oplever en mystisk kraft i Jesus, som fra det øjeblik ændrer deres liv. Hvis vi er fuldt til stede i det øjeblik, hvor vi læser sådan en fortælling, vil vi selv opleve den frigørende kraft i denne opvågning. Det er nemt at finde eksempler. Johannes Døbers to disciple i Johannesevangeliets første kapitel, som sagde: "Rabbi, hvor bor du?", hvortil Jesus svarede: "Kom og se!" Kort efter i Johannes' fortælling hører vi, at Peter og Nathaniel oplevede den samme opvågning, da de mødte Jesus. I de synoptiske evangelier hører vi om samme reaktion på Jesus hos den blinde mand på vej til Jeriko, faderen til den lamme dreng, officeren, hvis tjener var syg, røveren på korset ved siden af Jesus og officeren, der var til stede ved Jesu død. Igen og igen mærker vi livets gennembrud i form af en bølge af forundring.³

Man kan så sige: "Jamen, selvfølgelig ville det være let at genkende Jesus. Han er den, der opstod fra de døde." Og man tror måske, at de første kristne flokkedes om Jesus på grund af opstandelsen. Jeg stillede engang en gruppe mennesker i den kirke, hvor jeg var præst, følgende spørgsmål: "Ville det gøre nogen forskel for jer, hvis opstandelsen aldrig var sket, hvis Jesus altså ikke var stået op fra de døde?" Jeg indrømmer, at det var et listigt spørgsmål, og jeg fik præcis den reaktion, jeg forventede: teologiske tirader, der var bygget på den nikænske trosbekendelse. *Selvfølgelig* ville det gøre en forskel, fordi opstandelsen er beviset på, at Jesus er Guds enbårne søn; at

der ikke findes nogen anden som ham; at Gud har forsonet himmel og jord i og igennem ham og dermed lagt grunden til en ny verden; at det er vendepunktet i frelseshistorien, og videre i den dur. Men her går man glip af pointen – og det er virkelig en vigtig pointe – at for de første disciple, de første mennesker, som lyttede til og sagde ja til Jesus, *var udfaldet endnu ukendt*. Både korsfæstelsen og opstandelsen lå forude. Hvordan skulle de vide, at denne lærer, som udøste sit væsen i dem, sommetider på trods af dem selv midt i deres hjertes turbulens, alt for snart ville blive korsfæstet, dø og genopstå? Det lå altså sammen forude. Hvad fik dem til at sige ja til Jesus? Det må have været meget anderledes end det, der i dag tyve århundreder senere er den almindelige opfattelse af situationen. Vi siger måske ja til Jesus, fordi vi i dag ved, at han er Guds søn, at han døde og genopstod, og fordi vi håber, vi også skal gøre det sammen med ham. Men de vidste det ikke. Hvad i dem sagde ja?

Jeg vil undersøge spørgsmålet ved at se nærmere på et af de mest interessante og betydningsfulde mennesker, som sagde ja, nemlig den samaritanske kvinde ved brønden, som vi kan læse om i Johannesevangeliets fjerde kapitel. En del af baggrunden for mødet er den, at Samaria og Judæa var israelitiske nabokongedømmer. Selvom både samaritanerne og jøderne var semitiske folkeslag og efterkommere af Israels oprindelige tolv stammer, havde de ligget i strid med hinanden i århundreder. Jøder talte normalt ikke med samaritannere, og jødiske mænd talte så afgjort ikke med samaritanske kvinder. Derfor er der noget meget slående og ejendommeligt ved selve historiens udgangspunkt. Midt på dagen går Jesus hen til en brønd i Samaria på sin vej fra Galilæa til Jerusalem, og han beder en kvinde, der henter vand dér, om noget at drikke. Her er den dialog, der udspinder sig, som det fortælles i Joh 4,6-15:

Træt af vandringen satte Jesus sig så ved kilden; det var ved middagstid. En samaritansk kvinde kom for at hente vand, og Jesus sagde til hende: "Giv mig noget vand at drikke." Hans disciple var nemlig gået ind til byen for at købe mad. Den samaritanske kvinde sagde til ham: "Hvordan kan du, en jøde, bede mig, en samaritansk kvinde, om noget at drikke?" – jøder vil nemlig ikke have med samaritanere at gøre. Jesus svarede hende: "Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, der siger til dig: Giv mig noget at drikke, så ville du have bedt ham, og han ville have givet dig levende vand." Kvinden sagde til ham: "Herre, du har ingen spand, og brønden er dyb; hvor får du så levende vand fra? Du er vel ikke større end vor forfader Jakob, som gav os brønden og selv drak af den, ligesom hans sønner og hans kvæg?" Jesus svarede hende: "Enhver, som drikker af dette vand, skal tørste igen. Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv." Kvinden sagde til ham: "Herre, giv mig det vand, så jeg ikke skal tørste og gå herud og hente vand."⁴

Det er et interessant og slående møde. Når jeg lytter nøje efter, hører jeg allerførst en gensidig, dristig nysgerrighed. Det er tydeligt, at Jesus ser noget i kvinden fra begyndelsen, eftersom han overhovedet henvender sig til hende. Og hun bliver ikke spor skræmt, men returnerer elegant hans bolde. Da han taler om vand, udfordrer hun ham, men da han hæver indsatsen og skifter fra at tale om konkret vand (det vand, man trækker op af brønden med en spand) til levende vand, er hun helt med. Og da han siger: "Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste," så

forstår hun fuldstændig meningen med det, og tager springet sammen med ham. Det er en fascinerende ordveksling. Der er kontakt fra hjerte til hjerte og en indre skuen fra hjerte til hjerte. Han ser, hvem hun er, og hun ser, hvem han er. Og i lyset af den gensidige genkendelse, bliver de ved med at styrke hinanden og trække hinanden i retning af en større selvafsløring, indtil Jesus til sidst et par linjer senere siger til hende: "Men der kommer en time, ja, den er nu, da de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed. For det er sådanne tilbedere, Faderen vil have." Kvinden svarer: "Jeg ved, at Messias skal komme, det vil sige Kristus; når han kommer, vil han fortælle os alt." Jesus sagde: "Det er mig, den der taler til dig."

Sikke et utroligt øjeblik! Det er første gang i dette evangelium, at Jesus afslører sin virkelige identitet for nogen. Noget, han ser i hende, gør ham tillidsfuld nok til at være så åben og sårbar; og noget, hun ser i ham, gør hende tillidsfuld nok til at følge hans eksempel, gå stadig højere og stadig dybere i sig selv og forstå langt mere, end hun kunne forstå med sin almindelige erkendelse – og i stedet forstå fuldt ud med sit hjertes umiddelbare erkendelse. Denne bevidsthedskvalitet opstår ikke af noget uden for nuet. Den vokser derimod frem i nuet gennem hjertekontaktens dybde og styrke. Der vælder noget op indefra ("havdyb råber til havdyb," som det hedder i Salme 42). Den er uberørt og klar, og den er grundlaget for al sand tro.

Lidt senere i *Second Simplicity* taler Bruno smukt om dette indre kildevælds natur. Han har også grundet over den mystiske kraft i ordvekslingen mellem Jesus og den ukendte kvinde ved brønden. Han bemærker: "Den Jesus, vi møder, er et lys i verdens midte, en ild ved verdens yderste kant. Han bevæger sig bag billederne af sig selv som et alternativt kraftcenter. Han vækker det, som ligger i mit væsens kerne. Jesu

lange række af helbredelser i evangelierne er historien om den gradvise bevægelse hen imod bevidsthed og liv, frihed og livsfylde for det jeg, der hen ad vejen fødes i mig.”⁵ Han slutter af med følgende bemærkelsesværdige ord: “Erkendelsen af Jesus er en udelt erkendelse; den er mit eget sande og evige væsens lys.”⁶ Som det hedder i Salme 36: “... i dit lys ser vi lyset”. I mødet med den samaritanske kvinde virker Jesus Kristus som et spejl, der gør hende i stand til at se ikke bare Guds ansigt, men også sit eget sande ansigt.

I evangelierne ser vi, at alle de mennesker, der mødte Jesus indirekte – fordi de var præget af det, andre sagde om ham, eller det, de selv forventede at kunne få ud af ham – forlod ham hver og én. Den slags mennesker forlader ham også i dag. De, der blev – og de, der bliver i dag – er dem, som møder ham i nuet: i hjerternes umiddelbare og gensidige genkendelse og i den vældige urkraft, dette møde altid udløser. Det er selve livets udspring.